

Definitie

Een online aangejaagde ordeverstoring is een verstoring van de fysieke openbare orde, die via sociale media wordt aangedreven of versterkt. Dit kan bijvoorbeeld gaan om onrust rondom politieke besluiten, overlast door groepen en individuen, oproepen tot rellen of illegale evenementen. Bekende voorbeelden zijn [Project X in Haren](#) (2012), de [casus rondom de begraafplaats Bodengraven](#) (2020) en de [Coolsingelrellen in Rotterdam](#) (2021). Bij OAOV worden kanalen als Snapchat, Instagram en Telegram gebruikt om oproepen te plaatsen. Dit is deels openbaar, maar gebeurt ook in besloten groepen.

Verschillende type content

Er zijn verschillende typen content te onderscheiden.

- **Illegale content:** Het plaatsen hiervan is strafbaar. Voorbeelden zijn kinderpornografie en terroristische content.
- **Onrechtmatige content:** Het plaatsen hiervan kan mensen persoonlijk raken. Het is in strijd met het recht, vanwege de schadelijke gevolgen en/of omdat de belangen van anderen op ernstige wijze worden aangetast. Voorbeelden zijn online bedreigingen, doxing en wraakporno.
- **Ongewenste content:** Het plaatsen hiervan is niet strafbaar en niet onrechtmatig. Deze vorm van content kan wel nadelige gevolgen hebben. Een voorbeeld is het plaatsen van nepnieuws.

De tweedelige rol van de gemeente

1. **Signaleren middels online onderzoek**
Om te signaleren en zicht te krijgen op wat speelt in de gemeente kan online onderzoek op fenomeen- en sentimentniveau worden ingezet, binnen [bepaalde kaders](#). Daarnaast is het van belang om als gemeente goede contacten te onderhouden met de (digitaal) wijkagenten, het jongerenwerk en netwerken van sleutelfiguren of bondgenoten. Zij kunnen vroegtijdig signalen oppikken.
2. **Interveniëren**
Bij (naderende) OAOV is een breed scala aan interventies voor gemeenten en partners beschikbaar. In het [Barrièremodel OAOV](#) zijn 7 fasen met op te werpen barrières beschreven.

Het gaat om zowel juridische als niet-juridische barrières die OAOV kunnen beheersen en voorkomen. De fasen zijn opgedeeld in de voorfase, waarin content wordt gecreëerd en verspreid, de acute fase waarin de fysieke samenkomst plaatsvindt, en de nazorgfase, waarin de opvolging en evaluatie plaatsvinden.

Hulpaanbod Interventies

- Het [Barrièremodel OAOV](#) is opgesteld door het CCV en brengt het proces van een OAOV in kaart. Het model geeft inzicht in de gelegenheden, signalen en betrokken partijen die hierin een rol spelen en laat zien wie, op welke manier met juridische en niet-juridische barrières kan ingrijpen.
- [De Interactieve game OAOV](#) is recent ontwikkeld door de VAR, het RIVOB en de werkgroep Cyberveiligheid Noord Nederland. Deze game is ontwikkeld om gemeenteprofessionals beter voor te bereiden op OAOV. In de game word je door het barrièremodel meegenomen. Daarnaast volgt een optionele klassikale module. De inlogcode is via het CCV op te vragen.
- De [Leidraad inzet noodbevelsbevoegdheid \(online bevel\) bij OAOV](#) gaat in op het gebruik van de noodbevelsbevoegdheid van de burgemeester.
- [Het Handboek Online orde](#) van de gemeente Alkmaar geeft gemeenten praktische handvatten. Het gaat onder andere in op het fenomeen online onrust, de juridische mogelijkheden voor online onderzoek en de rollen van verschillende organisaties.
- Momenteel werkt de VAR met de politie aan *samenwerkingsafspraken* ten tijde van OAOV.
- De [juridische werkgroep](#) van het CCV bundelt de in gemeenten aanwezige juridische kennis over OAOV om deze optimaal in te zetten voor alle gemeenten. Voor deelname aan de werkgroep kan contact worden opgenomen met het CCV via info@hetccv.nl.

Hulpaanbod Signaleren

- In de [Handreiking online onderzoek bij het handhaven van de openbare orde](#) van BZK door Hooghiemstra met bijbehorend juridisch kader is te lezen wat wel en niet is toegestaan bij het doen van online onderzoek door gemeenten.
- Het [protocol online onderzoek](#) van de VNG en NH Veilig helpt bij het uitvoeren van online onderzoek om de openbare orde te bewaken of te herstellen.

Hulpaanbod Algemeen

- In het actuele [webdossier van het CCV](#) is alle informatie over dit onderwerp gebundeld, inclusief voorbeelden en jurisprudentie.
- Op de [Fenomeenkaart OAOV](#) wordt het fenomeen nader geduid.